

Πρώτες εκδόσεις:
Ανατολικοί δρόμοι, Δίφρος 1961
Επιστρέφουν, Εν Πλω 2018

© Εκδόσεις Ιωνάς 2025
Ιω. Μουστάκη 16 · Πρέβεζα 48100
6981216456 · ionaspub@outlook.com
ionasbooks.gr

Εκδοτική επιμέλεια: Δημήτρης Καραντζάς
Σελιδοποίηση: Ευθύμιος Γάλλος
Εκτύπωση: Νίκος Ζώρζος
Βιβλιοδεσία: Libro d'Oro
Έργο εξωφύλλου: © Maria Arakelova
ISBN 978-618-5778-04-0

ΚΑΙΤΗ ΧΙΩΤΕΛΛΗ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ
1961-2018

ΕΠΙΜΕΤΡΟ
ΘΑΝΑΣΗΣ Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΙΩΝΑΣ 2025

ΔΕΗΣΗ

Λυπήσου τη γενιά μας, Κύριε
τούτη τη δύστυχη γενιά την κουρασμένη.
Τα πρώτα φώτα που είδαν τα μάτια μας
ήτανε λάμπεις όπλων φονικών.
Οι πρώτοι ήχοι που ήρθαν ως τ' αυτιά μας
ήτανε τρομαγμένα ουρλιαχτά
βροντές και θρήνοι.
Το πρώτο μας λίκνο το στρώσανε
μέσα σ' ένα σκοτεινό καταφύγιο.
Η πρώτη δροσιά που μας ράντισε
ήτανε δάκρυ.
Μαζί με το γάλα της μάνας ρουφούσαμε
τ' αλαφιασμένο γοργοχτύπι της καρδιάς της.
Στου πατέρα την ηλιοκαμένη όψη
διαβάσαμε την αγωνία
στο χαραγμένο του μέτωπο
στα πονεμένα του μάτια.

Πήγαμε να γελάσουμε
και μας φράξαν με βιάση το στόμα.
Ξεχαστήκαμε κάπου να παίζουμε
και μας τράβηξαν φοβισμένοι απ' το χέρι.
Ζητήσαμε να ρίξουμε ψίχουλα
στα πεινασμένα πετεινά του ουρανού
και τότε μάθαμε
πως δεν περίσσευε ψωμί.
Οι πρώτες προσευχές που ψελλίσαμε
μιλούσαν για πόλεμο.
Τα πρώτα τραγούδια μας

σα λυγμοί αντηχήσαν.
 Μάθαμε πρώτες πρώτες κάτι λέξεις παράξενες
 που όμως ξέραμε καλά τη σημασία τους.
 Παραμύθια εμείς δεν ακούσαμε
 κι ήμασταν απ' τα πρώτα χρόνια μας
 μεγάλοι.

Κι ύστερα είναι να ρωτάς γιατί
 γίναμε έτσι στ' αλήθεια παράξενοι
 δίχως τίποτα πια να πιστεύουμε
 και ξεχάσαμε πια ν' αγαπάμε.
 Κοιτάμε μονάχα μυωπικά όλο γύρω μας
 λησμονώντας την τιμή σ' εκείνους που φύγανε
 και το χρέος σ' εκείνους που θά 'ρθουν.
 Στριμωγμένοι σ' ένα πλήθος ξένο κι άγνωστο
 με κλειδαριά ασφαλείας στην καρδιά μας
 σαν σε ψυχρό σιδερένιο χρηματοκιβώτιο.

Μετράμε και ξαναμετράμε τ' αγαθά μας
 στα κρυφά και τα βρίσκουμε λίγα.
 Κι είμαστε μέσα μας εμείς φτωχοί και πένητες.
 Πηγή στερεμένη από συμπόνια η καρδιά μας.
 Δεν ταΐζουμε πια τα πουλιά τ' ουρανού.
 Δεν γελάμε πια κι ούτε κλαίμε.
 Κι είναι να μας λυπάται κανείς
 σ' αυτή τη συνοφρυωμένη κι εναγώνια
 και δίχως νόημα πορεία μας.

Για τούτο, Κύριε, σπλαχνίσου τη γενιά μας
 τούτη την άμοιρη κι απόκληρη γενιά
 που γεννήθηκε σ' έναν κόσμο
 γεμάτον ερείπια

και πασχίζοντας να τον χτίσει
ερειπώθηκε μέσα της.
Που κάθε άνθρωπος σε τούτη τη γενιά μας
είναι ένα δράμα ολόκληρο
είναι μια τραγική ιστορία.
Κι είναι εικόνα του Προσώπου Σου
Κύριε.

ΑΝ ΕΙΜΑΙ...

Αν είμαι ποιητής
δεν είμαι, φυσικά, γι' αυτά που γράφω.
Τέτοια ο καθένας τώρα πια
μπορεί να γράψει
σαν έχει λίγη υπομονή.

Αν είμαι ποιητής
είμαι για κείνα που ποτές δεν έγραψα
για κείνα που ποτές ίσως δεν είπα
για κείνα που αν τ' άκουγες θα γέλαγες
κι αν τα 'βλεπες θα μ' έλεγες χαζό.

Για το μυρμήγκι, ας πούμε, που δε σκότωσα
για το μικρό λουλούδι που δεν έκοψα...
Για κάτι τέτοια τιποτένια ασήμαντα
είμαι –στ' αλήθεια αν είμαι– ποιητής.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Ο λόγος σου μάχαιρα δίστομη
ελεγκτικός μες στη συνείδηση εισχωρούσε
και επιστρεπτικώς την κεφαλή σου απέκοπτε.

Εκεί ακριβώς όπου γεννιούνται οι φθόγγοι
το αίμα σου ομιλητικό ανάβλυσε
για να βοά μαζί με το αίμα των δικαίων
των απ' αιώνος
πιο εύγλωττα και πιο επίμονα
τη διαμαρτυρία σου.

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ ΤΗ ΣΚΙΑ ΜΑΣ

Κάποιες φορές αφήνουμε τη σκιά μας
να τρέχει πίσω μας
κι άλλοτε την αφήνουμε να περιμένει
στην άκρη του δρόμου.

ΟΥΣΙΕΣ

Στα σύμβολα αρκέσου και στους τύπους
είναι τα μόνα που μπορείς
αφού οι ουσίες που ζητάς
είναι υπερύσιες.

ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

Πόρνη ψυχή, γυρεύεις ανταλλάγματα
και σωτηρίας εχέγγυα
και στον παρόντα αιώνα και στον μέλλοντα
για την ανέραστη και δίβουλή σου προσφορά.

ΜΥΣΤΗΡΙΟ

Το ανεντόπιστο μυστήριο
παιδεύει την αμάθειά σου.
Εκεί που το γυρεύεις, αιώνιε μαθητευόμενε,
ποτέ δε βρίσκεται.

ΦΥΓΗ

Φυγή στα ύψη των ορέων
άθροισμα υπερούσιων πτηνών.
Οι όχθες να κρατήσουν δεν μπορούν
τον θρουν των ενοράσεων.

ΜΙΑ ΣΠΙΘΑ ΑΓΑΠΗΣ

Μια σπίθα αγάπης μου 'στειλες
κι έγινα παρανάλωμα πυρός
εγώ πια δεν υπάρχω ως εγώ
τ' αποκαΐδια μοναχά, ό,τι άφησε
εκείνος ο έρωτας ο ακαταμάχητος
δύναμη ασύλληπτη αποθησαυρισμένη
«έν έτέρω μορφή».

«ΟΥΚ ΟΙΔΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ»

Στη στροφή του δρόμου σ' αντίκρισα
της ανέχειας ν' απλώνεις το χέρι
και με βιάση περνώντας
τον εαυτό μου ησύχασα
καθώς είπα:
Δεν τον ξέρω τον άνθρωπο...

Όταν κάποτε ο βόγγρος σου έφτανε
σαν κραυγή απ' τη μέσα σου οδύνη
και τα δυο μουσκεμένα σου μάγουλα
καρτερούσαν στοργικό ένα χάδι, εγώ
ρίχνοντάς σου μονάχα με απόγνωση
και με φρίκη ένα βλέμμα
είπα στον εαυτό μου:
Δεν τον ξέρω τον άνθρωπο...

Στο κακό κατηφόρι σαν έπεσες
την παλιά περηφάνια πετώντας
την ντροπή ηδονικά όταν γεύτηκες
και δεν είχε πιο κάτω να πέσεις,
στης μετάνοιας το ξάγναντο γύρευες
να σε φέρει συντρόφου ένα χέρι. Κι εγώ
αηδία και συμπόνια συνταιριάζοντας
είπα στον εαυτό μου:
Δεν τον ξέρω τον άνθρωπο...

Έτσι έδωσα τις εξετάσεις μου
με λαμπρές επιδόσεις
στην αξιοπρέπεια και στο ήθος.

Δεν θα χρησίμευε σε τίποτα, λοιπόν,
να Σε ακολουθήσω στην αυλή του Αρχιερέα.
Γιατί κι εκεί θα Σ' έβλεπα κατάδικο
φτυσμένο απ' τους στρατιώτες και δαρμένο,
θα Σε λυπόμουν, φυσικά,
δε θ' άντεχα στο θέαμα,
θα 'στρεφα το κεφάλι αλλού με φρίκη
και θα 'λεγα με φρόνηση:
Δεν τον ξέρω τον άνθρωπο...

Κι έτσι καλύτερα που έλειψα
απ' την αυλή εκεί του Αρχιερέα.
Γιατί ποιος ξέρει, αλήθεια, ως πού θα 'φτανα
αν δε λαλούσε και για μένα κάποιο ορνίθι.

ΑΔΥΝΑΜΙΑ

«Αδυναμία
τ' όνομά σου είναι γυναίκα»
ηλικίας αρκούντως ικανής, διελθούσα
τον βίον αυτής ζώσα ασώτως
και τώρα εις τας δυσμάς του βίου παραδοθείσα
εις έρωτα καινόν, τρυφερόν και ακμαίον
φευ και οδυνηρόν
ως νεάνις βιούσα αισθήσεις κι αισθήματα
την δρόσον και την ανθοφορίαν του έαρος
εν μέσω χειμώνος λευκού
μυκτηρίζουσα χρόνους και ήθη
και προπάντων εκείνον τον άλλον
τον αήττητον εραστήν
που караδοκεί την ολοσχερή και αναπόδραστον
οσονούπω άνευ όρων παράδοσιν.

ΑΤΕΛΗΣ

Θα τελευτήσω ατελής
τρέχοντας πίσω από την τελειότητα
πράγμα που μ' αποτέλειωσε
χωρίς να τελειωθώ.

ΔΙΑΙΣΘΗΣΗ

Οι πέντε αισθήσεις προχωρούν αργά
σώμα ανιχνευτικό ώσπου να ορμήσει
στ' άσπρο της άλογο ακάθεκτη
η διαίσθηση.

FAR NIENTE

Ἐμοὶ δὲ μεγίστη πρᾶξις ἐστὶν ἡ ἀπραξία.

Γρηγόριος Θεολόγος (PG 37, 101)

Γλυκό είναι να μην κάνεις τίποτα...
Να ζωγραφίζεις θύμησης στα κύματα
μορφές στις κορυφογραμμές
όνειρα στ' ασχημάτιστα σύννεφα
σχέδια στις ακρογιαλιές...

Γλυκό είναι να μην κάνεις τίποτα...
Να ζεις το χᾶδι του αγέρα
με βουλιμία να ρουφάς τα χρώματα
να θησαυρίζεις ήχους μες στα τύμπανα
να οσμίζεσαι την παρουσία των υπαρκτών τριγύρω σου
να γεύεσαι την καθαρή ουσία της στιγμής.

Να ταξιδεύεις σ' ό,τι ρευστό: στο χρόνο
στο κύμα και στον άνεμο
στ' όνειρο στη ζωή. Να λες:
γλυκό είναι να μην κάνεις τίποτα.

ΕΛΕΓΕΙΑ

Θα ξεχαστούμε, φίλοι μου, θα ξεχαστούμε.
 Καινούργιες θά 'ρθουνε γενιές
 που ανάμεσά τους τόπο δε θα βρούμε.

Κι ωστόσο εμείς μοχθήσαμε γι' αυτές
 με τ' όραμά τους ζήσαμε
 μέρες να βρούνε πιο καλές
 χωρίς πείνα και πόλεμο
 χωρίς θανάτους άδικους
 και δίχως αδερφοσφαγές
 χωρίς να δουν το μίσος να σπιθίζει
 στα λόγια και στα βλέμματα
 το φόβο να φωλιάζει απειλητικά
 σε όψεις βλοσυρές.

Δεν πολεμήσαμε εμείς
 για τα δικά μας δικαιώματα
 —πράγμα αδιανόητο
 κι ανάξιο και να το σκεφτούμε—
 μα για το αύριο, για τις κατοπινές γενιές.

Τ' όνειρο αυτό μας έθρεψε
 κι έκανε πλούσια τη ζωή μας κι όμορφη.
 Κι ό,τι μαστόρεψε ο καθένας μας
 με το μυαλό, με την καρδιά είτε με τα χέρια
 έτσι όπως ένας-ένας φεύγουμε
 σιγά σιγά κι απλά θα ξεθωριάσει
 κι αναπόφευκτα...

Κι ούτε ένας στίχος ίσως δε θα μείνει
ούτε μια λάμψη
από τ' όραμα εκείνο
που τη ζωή μας φλόγιζε.